

YAHUDILIK, TORA, ŞABAT VE EMIRLERLE
ŞEKİLLENEN KADIM BİR İNANÇ.

Yahudilik

Hazırlayan: Esat Taha POLAT 12/D 195

YAHUDİLİĞE GENEL BAKIŞ

- En eski tek tanrılı dinlerden biridir.
- Hz. İbrahim ve Hz. Musa ile ilişkilendirilir.
- Tanrı'ya Yahve denir
- Tanrı ile Yahudi halkı arasında ahit vardır
- Kudüs, en kutsal şehir kabul edilir
- Yahudilik bir din olduğu kadar kültürdür.

YAHUDI TARİHİ

- Mısır'dan Çıkış (Exodus) en önemli olaydır.
- Babil sürgünü ve Roma dönemi baskıları yaşandı.
- Diaspora: Yahudilerin dünyanın farklı yerlerine dağılması.
- Orta Çağ boyunca Avrupa'da ayrımcılıkla karşılaştılar.
- 1948'de İsrail Devleti kuruldu.

KUTSAL KİTAP

- TEVRAT, YAHUDİLİĞİN KUTSAL KİTABIDIR.
- BEŞ KİTAP: TEKVİN, ÇIKIŞ, LEVİLİLER, SAYILAR, TESNİYE.
- TANRI'NIN İNSANLARA EMİRLERİ BU KİTAPLARDA YER ALIR.
 - ON EMİR, AHLAKİ TEMELİ OLUŞTURUR.
- TEVRAT, DUA VE İBADETLERDE MERKEZDE BULUNUR.

1) On Emir (Ahlak ve İbadet Esasları)

1. Yalnız Tanrı'ya kulluk Tek Tanrı inancını korumak; başka ilahları Tanrı'nın önüne koymamak.

2. Put edinmeme Tanrı'yı temsilen heykel/suret yapmamak ve onlara tapmamak.

3. Tanrı'nın adını boş yere anmama Kutsal adı saygısızca kullanmamak; yemin ve sözlerde dikkatli olmak.

4. Şabat gününü kutsama Cuma gün batımından Cumartesi gün batımına kadar dinlenmek ve ibadete yönelmek.

5. Anne ve babaya saygı Aile büyüklerine hürmet ve sorumluluk bilinci.

6. Öldürmeme İnsanın hayat hakkını ihlal etmemek; şiddetten kaçınmak.

7. Zina etmeme Aile kurumunu ve evlilik sadakatini korumak.

8. Çalmama Mülkiyet hakkına saygı; dürüst kazanç.

9. Yalan tanıklık etmeme Adalet için doğruyu söylemek; iftira ve yanıltmadan kaçınmak.

10. Başkasının malına/gözüne tamah etmeme Kıskançlık ve arzuyu kontrol etmek; kanaatkâr olmak.

İNANÇ ESASLARI

- Tanrı tektir, evrenin yaratıcısıdır.
- Tanrı ile İsrailoğulları arasında özel bağ vardır.
- Meleklerle ve peygamberlere inanılır.
- Ahiret inancı vardır
- Yahudiler kendilerini 'seçilmiş kavim' görür

İBADETLER

- İbadet yeri: Sinagog
- Şabat (Cumartesi) kutsal gündür
- Tevrat okuma ve dua ibadetlerin merkezindedir.
- Erkek çocuklara 8. günde sünnet yapılır.
- Bayramlar: Pesah, Yom Kippur, Hanuka
- Koşer: Yiyeceklerle ilgili kurallar.

- **2) Başlıca Kutsal Mekânlar ve Kutsal Şehirler**
- **Kudüs (Yeruşalayim)**
 - Yahudiliğin en kutsal şehri. Tapınak Tepesi (Bet HaMikdaş'ın bulunduğu alan) ve Batı Duvarı (Ağlama Duvarı) burada yer alır. Ziyaret ve dua için merkezî öneme sahiptir.
- **Tapınak Tepesi (Har HaBayit)**
 - Birinci ve İkinci Tapınakların konumlandığı alan. Yahudi dini tarihinde kurban ibadetinin ve ulusal-kutsal birliğin sembolü.
- **Batı Duvarı (Ağlama Duvarı)**
 - İkinci Tapınak'tan günümüze kalan en bilinen kısım. Dua ve anma mekânı; özellikle önemli gün ve bayramlarda ziyaret edilir.

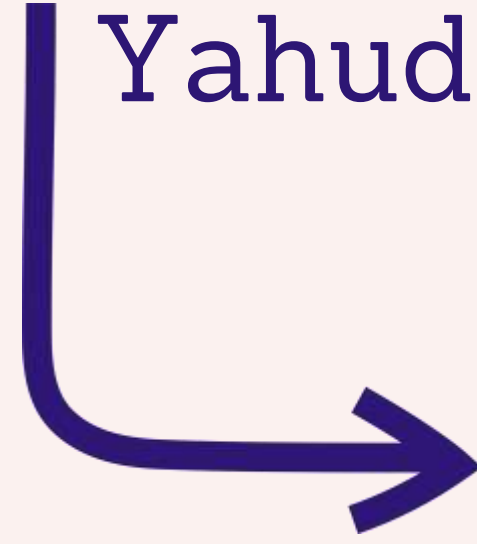
SEMBOLLER VE RITÜELLER

- Kippa: Erkeklerin taktığı başlık.
- Menora: Yedi kollu şamdan.
- Mezuzah: Kapı kenarına asılan dua kapsülü.
- Koşer yemek kuralları önemlidir
- Dua günlük yaşamın parçasıdır

Yahudi Mezhepleri - 1

ORTODOKS YAHUDILIK

- GELENEKLERE BAĞLI.

- TEVRAT VE DINI KURALLARI KATI ŞEKİLDE UYGULAR.

- İBADETLERDE DEĞİŞİKLİK KABUL ETMEZ.

YAHUDI MEZHEPLERİ - 2

REFORMIST YAHUDILIK

Modernleşmeyi savunur.

- İbadetlerde esneklik vardır.
- Kadın-erkek eşitliği ön plandadır.

GÜNÜMÜZDE YAHUDILIK

En çok İsrail ve ABD'de yaşarlar.

•Dünya genelinde yaklaşık 15 milyon Yahudi vardır.

Kültür, sanat, bilim ve siyasette etkilidirler

GENEL DEĞERLENDİRME

- Yahudilik, semavi dinlerin ilki kabul edilir.
- İslam ve Hristiyanlık üzerinde etkisi büyüktür.
- İslam ve Hristiyanlık üzerinde etkisi büyüktür.
- Yahudilik hem dini hem kültürel miras açısından önemlidir

TEST SORULARI

1. Yahudilikte en önemli tarihî olaylardan biri olan Mısır'dan Çıkış (Exodus) hangi anlamı taşır?

- A) Yahudilerin Avrupa'ya göçü
- B) Musa önderliğinde kölelikten kurtuluş
- C) Babil sürgününden dönüş
- D) Roma döneminde ayaklanma
- E) İsrail Devleti'nin kuruluşu

2. Yahudilerin farklı ülkelere dağılmasına ne ad verilir?

- A) Exodus
- B) Tevrat
- C) Diaspora
- D) Antisemitizm
- E) Siyonizm

3. Yahudiliğin kutsal kitabı olan Tevrat, aşağıdaki kitaplardan hangisini kapsamaz?

- A) Tekvin
- B) Levililer
- C) Zebur
- D) Çıkış
- E) Tesniye

4. On Emir, Yahudiliğin hangi yönüne temel oluşturur?

- A) Tarihsel süreç
- B) Mezhepsel farklılık
- C) Ahlaki ve dini esaslar
- D) Siyasal düzen
- E) İbadet çeşitleri

5. Aşağıdakilerden hangisi Yahudi mezheplerinden biridir?

- A) Ortodoks Yahudilik
- B) Protestanlık
- C) Katoliklik
- D) Sünnilik
- E) Şiilik

6. Reformist Yahudilik ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Tamamen geleneklere bağlıdır.
- B) Kadın-erkek eşitliğini reddeder.
- C) Modernleşmeyi ve esnekliği savunur.
- D) Sadece İsrail'de yaygındır.
- E) İbadetleri tamamen kaldırmıştır.

7. Konservatif Yahudilik için aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Geleneklere bağlıdır.
- B) Modern hayatla uyum sağlamaya çalışır.
- C) Reformist ve Ortodoks anlayış arasında bir yerde durur.
- D) İbadetlerde aşırı katı ve değişmezdir.
- E) Esneklik ile bağlılık arasında denge gözetir.

8. Günümüzde Yahudilerin en yoğun yaşadığı iki ülke hangisidir?

- A) Fransa – Almanya
- B) Türkiye – Rusya
- C) İsrail – ABD
- D) İngiltere – Kanada
- E) Yunanistan – Mısır

9. Yahudilik tarihinde “Babil sürgünü” hangi sonucu doğurmuştur?

- A) Tevrat’ın ilk kez yazıya geçirilmesi
- B) Yahudilerin Hristiyanlığa geçmesi
- C) Roma İmparatorluğu’nun yıkılması
- D) Diasporanın sona ermesi
- E) Yahudilerin Avrupa’ya göç etmesi

10. Aşağıdakilerden hangisi günümüzde Yahudilerin karşılaştığı sorunlardan biridir?

- A) Antisemitizm
- B) Paganizm
- C) Budizm’in yayılması
- D) Ortodoks Hristiyanlık baskısı
- E) Ateizm’in yasallaşması

KAYNAKÇA

- Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları,
 - Yaşar Nuri Öztürk, *Dinler Tarihi ve Semavi Dinler*.
 - w
-